

वैद्य अंबादास कुलकर्णी
अध्यक्ष, आयुर्वेद सेवा संघ

वैद्य आशुतोष यार्दी
उपाध्यक्ष, आयुर्वेद सेवा संघ
वैद्य अभय कुलकर्णी
सचिव, आयुर्वेद सेवा संघ
वैद्य रजनी गोखले
सहसचिव, आयुर्वेद सेवा संघ
श्री. माधव परांजपे
खजिनदार, आयुर्वेद सेवा संघ
वैद्य हेमंत भंडारी
चेरमन
आयुर्वेद पत्रिका विभाग

वैद्य एकनाथ कुलकर्णी
संपादक
वैद्य अभय कुलकर्णी
प्रकाशक

वैद्य अमिता पिसोळकर
सहाय्यक संपादक
संपादक मंडळ
वैद्य शिवानंद तोंडे
वैद्य वर्षा साधले
वैद्य अभिजित सराफ
छपाई : रिप्लीका प्रिंटर्स
वकीलवाडी, नाशिक

मुख्यपृष्ठ : एन.वाय. कुलकर्णी
निर्मिति अँडवर्टार्टिंग, नाशिक
वर्गणी
मूल्य एक प्रत - रु. ५०/-
वार्षिक - रु. ५००/-
त्रैवार्षिक - रु. १२००/-
पंचवार्षिक - रु. २०००/-

पत्रव्यवहाराचा पत्ता
संपादक, आयुर्वेद पत्रिका
आयुर्वेद सेवा संघ, गणेशवाडी,
पंचवटी, नाशिक - ४२२००३
फोन नं.: ०२५३-२५१५४१३
संपादक मो.: ७८८७८५९७९२
Email-ayupatra@gmail.com

Website

www.ayurvedpatrika.org

Bank Details for Subscriptions
Account Name - Ayurved Patrika

Bank Name - IDBI Bank
Branch - M. G. Road, Nashik
Account No. 45810010000869
IFSC Code - IBKL0000458

आयुर्वेद पत्रिका मार्च २०२०

Ayurved Patrika National Journal ISSN 2278-0726

॥ आयुर्वेद पत्रिका ॥

वर्ष ७३ वे - अंक : ९ वा, क्रमांक - १०४१

* अनुक्रमणिका *

१.	संपादकीय	५		
२.	आयुर्वेद तरंग पुरवणी			
	हितोपदेश	बोधकथा	वनौषधी विश्व	६
	अनुभविक चिकित्सा	आरोग्यरुचिरा	वैद्यिकविधि विनियोग	
	स्वयंपाक घरातील औषधी द्रव्ये	मुख्यपृष्ठ संकल्पना	नवा अभ्यास नवे संशोधन	
	शब्दकोडे - वैद्य रमा खटावकर			१०
३.	कै. वैद्य मो. य. लेले स्मृती लेख			
४.	निदान - दोषविचार - वैद्य य. गो. जोशी			१२
५.	डॉ. सुनंदा व सुभाष रानडे फाऊंडेशन तर्फे पारितोषिक प्राप्त लेख			
	संशोधन - रुग्णानुभव लिखाणासाठी मार्गदर्शक सूत्रे -६(CARE)			१८
	- वैद्य अमित नकाणेकर			
६.	सिद्धांत - ओज - स्वास्थ्यपूर्ण दीर्घायुष्याची गुरुकिळी भाग -३			२१
	- वैद्य प्रशांत यवतकर			
७.	भैषज्यकल्पना - औषधी कल्पांच्या फलश्रुतींचे अध्ययन - लोहासव (पूर्वार्ध)			२४
	- वैद्य अभय कुलकर्णी, वैद्य राजश्री कुलकर्णी			
८.	शल्यतंत्र - धैर्य - विद्रधीत चिकित्सायशाचा राजमार्ग			३३
	- वैद्य सुजित ठाकूर			
९.	निदान - धातूस्नेह परंपरेचे निदान व चिकित्सेतील महत्त्व			३६
	- वैद्य मिलिंद रामपूरकर			
१०.	सिद्धांत - Pre-eminence of 'ōkasātmya'			३७
	- Vd. S. M. Satpute Vd. Smitha Mohankumar			
११.	अगदतंत्र - Review of Efficacy of Lepa (Gomutra + Krishnvalmik Mruttika)			४०
	In the Treatment of Pipilika, Makshika & Mashak Bite			
	- Dr. Subhash Mire, Dr. Narendrakumar Mundhe			
१२.	शालाक्यतंत्र - Evaluation of kshar application in NASA PRATINAHA			४५
	- Vd. Priti Anantwar			
१३.	स्वस्थवृत्त - ब्रह्मचर्य अर्थात् शुक्रवेगधारण			४६
१४.	रसशास्त्र - रंग आयुर्वेदाचे - वैद्य विनय सेवलीकर			५२
१५.	वैद्यविशेष - चरक संहिता टीकाकार - ज्योतिषचंद्र सरस्वति			५५
	- वैद्य अभिजित सराफ			
१६.	आयुर्वेद वार्ता - तळटीपा - वैद्य अभिजित सराफ			५७

या अंकातील विचारांशी संपादक सहमत असतीलच असे नाही, ती मते लेखकांची समजावीत.

रुग्णानुभव लिखाणासाठी मार्गदर्शक सूत्रे - ६ (CARE)

वैद्य अमित नकाणेकर

द्वि

तीय लेखात आपण रेफरन्स देण्याच्या पद्धतीचा

उल्लेख केला होता आणि त्याच वेळी मी लिहीले होते की, त्याबद्दल पुन्हा कधीतरी पाहू, पाचव्या लेखात प्रस्तावना (Introduction) कशी असावी ते पाहिले आणि उदाहरण म्हणून एका पबमेड आर्टिकलची प्रस्तावना देखील दिली होती. त्याच सोबत त्या प्रस्तावनेमध्ये वापरलेले रेफरन्स देखील दिले होते. आज आपण रेफरन्स बद्दल माहिती पाहणार आहोत.

१) रेफरन्स म्हणजे आपण ज्या मूळ स्रोत (source) पासून माहिती घेतली आहे त्याचा उल्लेख करून विशिष्ट अशा पद्धतीने (method) ने लिहिणे.

२) बिब्लिओग्राफी ही आपण वाचलेल्या संदर्भ ग्रंथांची सूची असते, तर रेफरन्स लिस्ट म्हणजे प्रत्यक्ष केस रिपोर्ट लिहिताना वापरलेल्या गोष्टींचा अथवा वाक्यांचा अथवा पद्धतींची यादी.

३) लेखात अथवा केस रिपोर्ट मध्ये ज्या क्रमाने उल्लेख आला त्याच क्रमाने रेफरन्स असावे.

४) केस रिपोर्टच्या शीर्षक (title) ला आणि सारांश (abstract) यांना रेफरन्स द्यायची गरज नाही.

५) रेफरन्स का असावे? तर प्लेगिअरीझम अर्थात बौद्धिक संपदेचे चौर्य टाळण्यासाठी, मूळ लेखकाला त्याचे श्रेय देण्यासाठी, त्याचप्रमाणे मूळ पाठ वाचण्याची जर वाचकांना इच्छा असेल तर त्यांना तसे करता यावे म्हणून, वापरलेला रेफरन्स द्वेरीफाय करता यावा अर्थात तपासता यावा या सगळ्या कारणांसाठी रेफरन्स द्यावा. थोडक्यात सांगायचे तर ही लेखमाला वाचल्यावर सुध्दा प्रत्यक्ष केस रिपोर्ट लिहिताना या लेखमालेतील लेखाचा देखील आपण रेफरन्स म्हणून करू शकता.

६) ए.पि.ए. हावर्ड, शिकागो आणि वेंकोव्हर अशा वेगवेगळ्या रेफरन्स देण्याच्या पद्धती आहेत. त्यातील वेंकोव्हर पद्धत जास्त प्रमाणात वापरली जाते. त्या पद्धतीने रेफरन्स करू लिहायचे ते आज आपण पाहू.

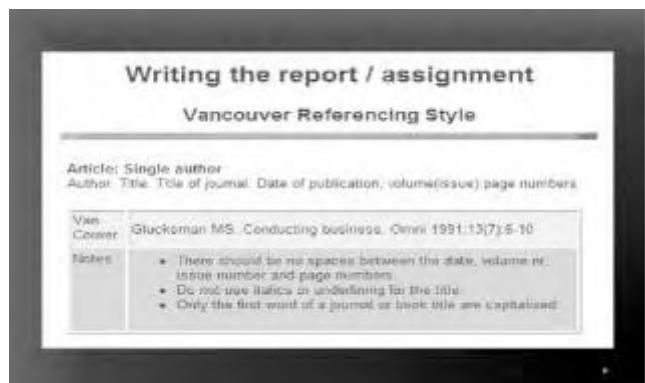
या पद्धतीने रेफरन्स देताना वेगवेगळ्या प्रकारचे रेफरन्स असू

शकतात.

१) आर्टिकल रेफरन्स –

अ) एकच लेखक असताना – ज्या आर्टिकल चा रेफरन्स द्यायचा आहे अशा आर्टिकल चा रेफरन्स देताना

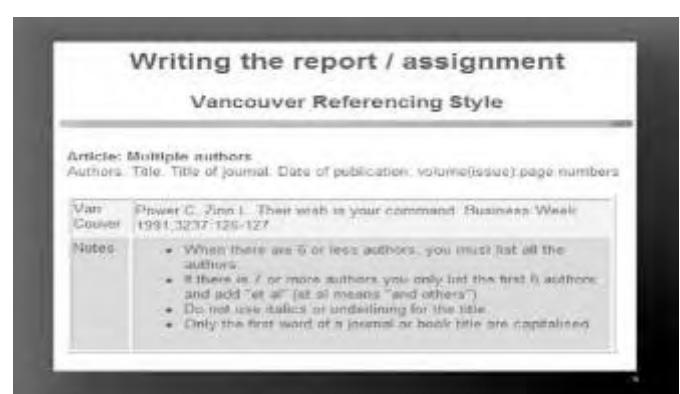
लेखकाचे नाव (.) लेखाचे शीर्षक (.) जर्नल चे नाव (.) प्रकाशन दिनांक (;) व्हॉल्युम (इश्यु): पृष्ठ क्र या क्रमाने रेफरन्स लिहावे. यातील चिन्हे देताना चुका होऊ नये यासाठी विशेष दक्षता घ्यावी. उदा.

आ) एकापेक्षा जास्त लेखक असताना –

लेखकाची नावे (.) लेखाचे शीर्षक (.) जर्नल चे नाव (.) प्रकाशन दिनांक (;) व्हॉल्युम (इश्यु): पृष्ठ क्र

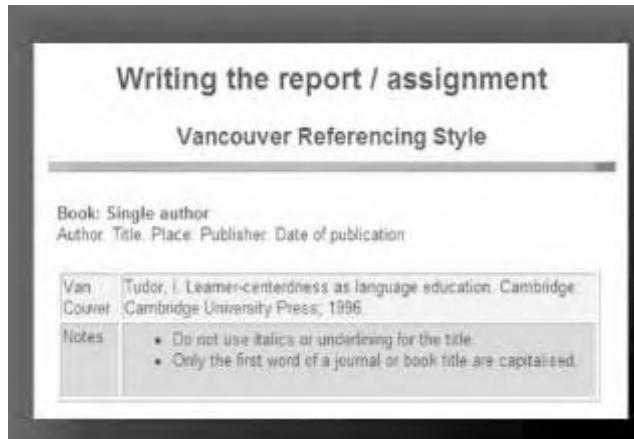
या क्रमाने रेफरन्स लिहावे. लेखकांची संख्या ६ किंवा त्या पेक्षा कमी असेल तर सगळ्यांची नावे लिहावीत जर ६ पेक्षा जास्त

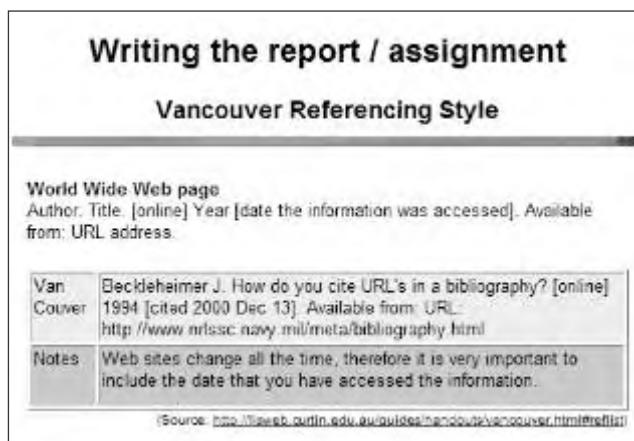
आधुनिक साधनांचा वापर चिकित्सा व व्यवहारात आता आवश्यक आहे.

लेखक असतील तर ६ नावा नंतर असे लिहून उर्वरित क्रम पाळावा. उदा.

२) पुस्तकाचा रेफरन्स देताना – लेखकाचे नाव (.) पुस्तकाचे नाव (.) ठिकाण (:) प्रकाशकाचे नाव (.) प्रकाशन दिनांक या क्रमाने लिहावे.

३) वेबसाईट वरील रेफरन्स देताना –

४) आयुर्वेदिक संहिता मधील रेफरन्स देताना –

संपादकाचे नाव (,) आवृत्ती क्रमांक (.) संहितेचे नाव (,) संहिता स्थान (;) अध्यायाचे नाव (:) अध्याय क्रमांक (,) श्लोक क्रमांक (.) प्रकाशन स्थान (:) प्रकाशकाचे नाव (.) प्रकाशन वर्ष (;) पान क्रमांक (.)

उदा. Sharma S, editor, (1st ed.), Ashtanga Samgraha of Vaghbata, Sootra Sthana; Dravadravya Vidnyaniya: Chapter 6, Verse 10-16. Varanasi: Chowkhambha Sanskrit Series, 2006; 37-38.

मूळ संहिता ग्रंथावरील टीकेचा रेफरन्स लिहिताना वरील

नियमानुसार रेफरन्स लिहावा. संहितेचे नावाएवजी संहिता ग्रंथावरील टीकेचे नाव लिहावे.

उदा. Sharma S, editor, (1st ed.) Commentary Shashilekha of Indu on Ashtanga Samgraha of Vaghbata, Sootra Sthana; Dravadravya Vidnyaniya: Chapter 6, Verse 10-16. Varanasi: Chowkhambha Sanskrit Series, 2006; 37-38.

वैद्य अमित नकाणेकर
सहाय्यक प्राध्यापक (कायचिकित्सा)
शासकीय आयुर्वेद महाविद्यालय, नागपूर
मो. ९८५०२३३०९६

सर्व वर्गणीदारांना विनंती

आयुर्वेद पत्रिकेचा अंक न मिळाल्यास कृपया प्रथम पोस्ट ऑफिस, पोस्टमन यांचेकडे चौकशी करावी. त्यानंतर अंक न मिळाल्याची तत्रार पुढील महिन्याच्या १० तारखेपर्यंतच करावी.

संपादक
आयुर्वेद पत्रिका, नाशिक

आयुर्वेद पत्रिका जाहिरात दरपत्रक

जाहिरातीचा प्रकार	जाहिरात दर	
	१ अंक	१२ अंक
अ. ब्लॅक अॅण्ड व्हाईट		
१. आतील पूर्ण पान	२०००	२०,०००
२. आतील अर्धे पान	१२००	१२,०००
३. आतील पाव पान	६५०	६,५००
ब. रंगीत जाहिरात		
१. मुखपृष्ठ क्रमांक २	६०००	६०,०००
२. मलपृष्ठ क्रमांक ३	६०००	६०,०००
३. आतील पूर्ण पान	५०००	५०,०००
४. मध्यवर्ती पूर्ण पान	६०००	६०,०००
५. मध्यवर्ती २ पूर्ण पाने	११०००	१,१०,०००

इंटरनेटच्या जाळ्यातूनही ज्ञानप्राप्ति होऊ शकते.